

**Uchwała Nr XXXVI/438/21
Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach**

z dnia 25 maja 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Czechowicach-Dziedzicach na lata 2021-2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.), art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.)

**Rada Miejska w Czechowicach-Dziedzicach
uchwała:**

- § 1. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Czechowicach-Dziedzicach na lata 2021-2025 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Źródłem finansowania zadań niniejszego programu są środki finansowe pochodzące z budżetu Gminy.
- § 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Czechowic-Dziedzic.
- § 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Damian Żelazny

**GINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W CZECHOWICACH-DZIEDZICACH NA LATA 2021-2025**

Zadaniem państwa jest ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, a zwłaszcza przed przemocą ze strony osób najbliższych. Rodziny dotknięte przemocą domową pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielenia im szczególnej pomocy.

Przemoc w rodzinie, rozumiana jako przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna lub ekonomiczna jest istotnym problemem społecznym, występującym we wszystkich grupach społecznych. Przemoc jest często problemem ukrytym, któremu towarzyszą inne dysfunkcje w rodzinie. Skutki przemocy u dorosłych osób oraz dzieci są wielowymiarowe, często na całe życie, począwszy od charakteryzującego pokrzywdzone zespołu stresu pourazowego, poprzez choroby psychosomatyczne i psychiczne, nerwice lękowo-depresyjne, po różnego rodzaju zaburzenia zachowania, a także uzależnienia.

Zgodnie z Preambułą ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.) przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności. Natomiast ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1444 z późn. zm.) określa czyny zabronione, które mogą stanowić akt przemocy domowej, za które przewiduje karę pozbawienia wolności.

Skuteczne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wymaga współpracy i współdziałania instytucji zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie oraz służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo. Art. 6 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wśród zadań własnych gminy wymienia m.in. opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony osób doświadczających przemocy w rodzinie.

Program określa szczegółowe zadania do realizowania, ukierunkowane na rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie, doskonalenie kadr zajmujących się diagnozowaniem i pomocą osobom dotkniętym tym problemem oraz edukację i profilaktykę mieszkańców Miasta i Gminy Czechowice-Dziedzice.

Opracowanie Programu poprzedzone zostało analizą zgromadzonych danych dotyczących zjawiska przemocy na terenie Miasta i Gminy Czechowice-Dziedzice. Ponadto Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Rodzinie w Gminie Czechowice-Dziedzice ma charakter długofalowy. Działania obejmują lata 2021-2025. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

I Podstawa prawna Programu

Program realizowany będzie w oparciu o następujące przepisy:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. nr 78 poz. 483 z późn.zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz.218 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz.1876),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz.2277 z późn. zm),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2020 r. poz.1444),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz.1359),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. nr 209, poz.1245),
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021,

•Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w powiecie bielskim na lata 2021-2028.

II Charakterystyka problemu przemocy w rodzinie

Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie i dotyczy rodzin o różnym statusie społecznym. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych i szkodliwych społecznie.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i sposób życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy jej członkami. W przypadku jej dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, jest kluczowym zagrożeniem dla rodziny. Osobami doznającymi przemocy domowej najczęściej są kobiety, dzieci, osoby starsze czy niepełnosprawne. Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Stosunkowo rzadko jest incydentem jednorazowym, natomiast zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Perspektywa prawna wskazuje, że przemoc może stanowić także przestępstwo, określone w art. 207 Kodeksu karnego jako znęcanie się, podlegające karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5, a wobec osoby nieporadnej ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, może podlegać karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się:

•**INTENCJONALNOŚCIĄ** – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie osoby doznającej przemocy.

•**NIERÓWNOWAGĄ SIŁ** – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Osoba doświadczająca przemocy jest słabsza, a osoba stosująca pozostaje silniejsza.

•**NARUSZENIEM PRAW I DÓBR OSOBISTYCH** – osoba stosująca przemoc wykorzystuje przewagę siły i narusza podstawowe prawa osoby doznającej przemocy (np. do wolności, do nietykalności osobistej, do godności, szacunku itp.).

•**POWODOWANIEM CIERPIENIA I BÓLU** – osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie osoby doznającej przemocy na poważne szkody. Doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że osoba doznająca przemocy ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Specjaliści wyróżniają pięć podstawowych form przemocy w rodzinie, gdzie poszczególne formy najczęściej występują w połączeniu z innymi. Wymieniane są następujące formy przemocy:

•**fizyczna** – najbardziej widoczna i najtrudniejsza do ukrycia, od szturchania, popychania, ciągnięcia za włosy, uszy, aż po zachowania powodujące ostre urazy fizyczne wymagające hospitalizacji.

To właśnie jej drastyczne przykłady są pokazywane przez media.

•**psychiczna** – najtrudniejsza do udowodnienia, często zaczyna się niepostrzeżenie, od ignorowania czyichś potrzeb, krytykowania poglądów, zazdrości, ograniczania kontaktów z bliskimi, po oskarżanie, poniżanie, wyśmiewanie, upokarzanie, szantażowanie i groźby;

•**ekonomiczna/materialna** – uniemożliwianie podjęcie pracy, dostępu do wspólnych środków finansowych i dóbr materialnych, odbieranie zarobionych pieniędzy, niszczenie własności, niełożenie na utrzymanie rodziny;

•**seksualna** – przedmiotowe traktowanie drugiej osoby w celu zaspakajania własnych potrzeb seksualnych, zmuszanie do nieakceptowanych przez partnera praktyk i zachowań seksualnych (od sytuacji zmuszania do oglądania pornografii po gwałt);

•**zaniedbanie** – najczęściej stosowane wobec dzieci, a objawiające się niezaspokajaniem ich podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych. O zaniedbaniu mówimy w przypadku odrzucenia emocjonalnego dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, problemami, a także zdrowiem i higieną.

Problem przemocy jest procesem dynamicznym oraz niejednokrotnie trudnym do rozpoznania i zdefiniowania. Dla lepszego zrozumienia zjawiska przemocy domowej oraz trudności wynikających z podjęcia decyzji przez osoby doznające przemocy o przerwaniu tego faktu, istotne jest poznanie cyklu przemocy. Obecność cykli daje wyjaśnienie dla powstawania procesu wiktymizacji i pojawiającego się w zachowaniu osób doświadczających przemocy syndromu wyuczzonej bezradności. Literatura wyróżnia trzy niezależne fazy, zmienne pod względem swej intensywności i okresu trwania:

I Faza narastającego napięcia - pojawiają się w niej doraźne i mało dotkliwe incydenty przemocy, dochodzi do usprawiedliwiania i minimalizowania zachowań przemocowych, akty agresji narastają. Faza ta może trwać od kilku tygodni do kilku lat.

II Faza tzw. ostrej przemocy – dochodzi wówczas do eksplozji i ostrych incydentów przemocy, coraz częstszych i brutalniejszych zachowań przemocowych. Agresja wymyka się spod kontroli obu stron. Akty przemocy w tej fazie mogą być zagrażające dla zdrowia i życia osoby doznającej przemocy, co może doprowadzić u niej do uaktywnienia się procesu dysocjacji, ułatwiającego przetrwanie bólu i grozy. U osoby stosującej przemoc może natomiast dojść do częściowej niepamięci zdarzeń. Bezpośrednim następstwem zakończenia agresji jest przeżywanie szoku i niemożność uwierzenia w prawdziwość tego, co się stało.

III Faza tzw. miodowego miesiąca - pojawia się wzmożona uprzejmość i skrusza. Dominuje poczucie winy i żalu. Osoba stosująca przemoc obiecuje „nigdy więcej”. Zmiana w funkcjonowaniu sprawcy sprawia, że osoba doznająca przemocy ma nadzieję na możliwość trwałej zmiany, jednak zazwyczaj jest to złudne.

Cykle takie mogą trwać przez wiele lat, przy czym skracają się fazy „miodowego miesiąca”, a wydłużają bardziej dramatycznie przebiegają fazy narastania napięcia i gwałtownej przemocy. Po pewnym czasie faza „miesiąca miodowego” zanika całkowicie i pozostają tylko dwie fazy.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem złożonym, wieloaspektowym, rozpatrywanym w czterech perspektywach: prawnej, psychologicznej, moralnej i społecznej. Dlatego przeciwdziałanie jej wymaga podejścia interdyscyplinarnego.

Z punktu widzenia prawa przemoc uznawana jest za przestępstwo, co zobowiązuje służby policyjne i wymiar sprawiedliwości do interweniowania, podejmowania działań na rzecz ochrony osoby doznającej przemocy, ścigania i karania sprawców.

Aspekt psychologiczny zwraca uwagę na mechanizmy przemocy w rodzinie, relacje między doznającym a stosującym przemoc, odczuwane przez doświadczających skutki przemocy, a także na możliwości wyjścia z przemocy. Spojrzenie od strony moralnej odwołuje się do wartości, takich jak: poszanowanie życia ludzkiego, zdrowia i godności ludzkiej.

Zaś z punktu widzenia społecznego, zwracają uwagę funkcjonujące mity i stereotypy usprawiedliwiające zachowania przemocowe. W bezpośrednim kontakcie z osobami doznającymi przemocy czy stosującymi przemoc w rodzinie ważne jest rozumienie przemocy na każdej płaszczyźnie. Każda osoba podejmująca się pracy z pokrzywdzonymi czy stosującymi przemoc powinna robić to zgodnie ze swoim przygotowaniem zawodowym i możliwościami instytucji, jaką reprezentuje, a także mieć świadomość granicy swoich kompetencji.

III Analiza danych dotyczących problemu przemocy w rodzinie w gminie Czechowice-Dziedzice

W gminie Czechowice-Dziedzice od października 2011r funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zespół liczy dwunastu członków tj. dwóch przedstawicieli gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, dwóch przedstawicieli pomocy społecznej, dwóch przedstawicieli placówek oświatowych, dwóch przedstawicieli kuratorskiej służby sądowej, jednego przedstawiciela ochrony zdrowia, jednego przedstawiciela organizacji pozarządowej, jednego przedstawiciela policji oraz jednego przedstawiciela prokuratury. Osoby wchodzące w skład Zespołu Interdyscyplinarnego wykonują swoje obowiązki w ramach wykonywania obowiązków służbowych lub zawodowych.

Głównym zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest przede wszystkim koordynowanie pracy powoływanych grup roboczych oraz działań wszystkich instytucji włączanych w realizację zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zgodnie z zapisami ustawowymi, posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na trzy miesiące.

Tabela nr 1 Zestawienie spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2012-2020

ROK	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba posiedzeń Zespołu	4	6	7	5	5	4	5	4	4

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Czechowicach-Dziedzicach

Zgodnie z przyjętymi ustaleniami, Zespół Interdyscyplinarny tworzy grupy robocze do realizacji procedury „Niebieskie Karty”, w przypadku wpływu każdego formularza, wszczynającego procedurę.

Tabela nr 2 Zestawienie sporządzonych formularzy „Niebieskie Karty” w latach 2012-2020

Liczba sporządzonych formularzy Niebieskie Karty	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Pomoc społeczna	34	24	17	11	15	10	12	9	16
Policja	72	155	161	57	65	103	86	88	57
GKRPA	5	7	7	3	1	7	3	3	5
Ochrona zdrowia	1	0	0	2	0	0	0	0	2
Oświata	1	2	7	3	2	2	1	3	1
OGÓLEM	113	188	192	107	83	122	102	103	81
w tym wszczynających procedurę		137	135	76	66	97	79	87	64

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Czechowicach-Dziedzicach

Tabela nr 3 Liczba rodzin objętych pomocą w ramach procedury "Niebieskie Karty"

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych	185		133	166	136	140	148	132	126
w tym liczba osób dotkniętych przemocą									
kobiety	92	86	63	160	134	125	186	89	106
mężczyźni	7		21	20	24	24	43	12	40
dzieci	14	57	24	68	100	102	34	78	82
ogólnie	113	149	108	248	258	251	263	179	228

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Czechowicach-Dziedzicach

Powołane przez Zespół Interdyscyplinarny grupy robocze to zespół specjalistów współpracujących z daną rodziną, w której została wszczęta procedura „Niebieskie Karty”, w celu rozwiązania problemów związanych z występowaniem przemocy. Zadaniem grup roboczych jest przede wszystkim opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną oraz monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy, a także podejmowanie względem tych rodzin działań zmierzających do przeciwdziałania przemocy.

Tabela nr 4 Zestawienie spotkań grup roboczych

Liczba spotkań grup roboczych	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
z osobą doznającą przemocy	86	238	308	241	217	111	260	219	183
z osobą podejrzewaną o stosowanie przemocy	76	277	198	138	133	310	142	219	96
Łącznie	162	515	506	379	350	350	402	339	279

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Czechowicach-Dziedzicach

Tabela nr 5 Zestawienie zakończonych procedur Niebieskie Karty

Liczba zakończonych procedur	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ustanie przemocy	44	31	97	59	56	42	61	43	48
Brak zasadności	21	67	56	39	40	30	42	27	22
Łącznie	65	98	153	98	96	72	103	70	70

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Czechowicach-Dziedzicach

Poniższa tabela prezentuje najczęściej podejmowane działania grup roboczych na rzecz ochrony osób doświadczających przemocy

Tabela nr 6 Zestawienie wybranych działań grup roboczych

Rodzaj działania	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Zawiadomienia Sądu Rodzinnego	6	10	10	16	9	7	7	12	17
Zawiadomienia Prokuratury	17	16	9	16	6	5	3	7	14
Wniosek do GKRPA	10	16	17	20	7	10	16	7	18
Skierowanie do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym	16	13	24	25	10	10	20	17	17
Liczba osób skierowanych do MOTU	32	32	27	31	33	34	24	28	29

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Czechowicach-Dziedzicach

Gmina Czechowice-Dziedzice od 2002 r. prowadzi Punkt Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, finansowany ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czechowicach-Dziedzicach. W Punkcie Konsultacyjnym można bezpłatnie skorzystać z bezpłatnych konsultacji psychologicznych oraz prawnych. Od roku 2017 w Punkcie Konsultacyjnym można także skorzystać z bezpłatnych konsultacji terapeuty ds. uzależnień od substancji psychoaktywnych.

Tabela nr 7 Działania Punktu Konsultacyjnego na rzecz osób doświadczających przemocy

Liczba osób korzystających z konsultacji	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Konsultacje psychologiczne	109	151	199	151	136	290	76	67	44
Konsultacje prawne	208	197	241	258	135	253	150	98	95
Konsultacje terapeutyczne (dot. uzależnień)	-	-	-	-	-	24	37	31	50

Źródło: dane Punktu Konsultacyjnego w Czechowicach-Dziedzicach

Komisja prowadzi i realizuje także szereg działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałaniu uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie. Jednymi z podstawowych jest prowadzenie postępowań z zakresu zobowiązania do leczenia odwykowego.

Tabela nr 8 Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Podejmowane działania	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba prowadzonych postępowań dot. zobowiązania do leczenia odwykowego	52	65	72	59	49	49	48	62	44
Liczba wniosków skierowanych do Sądu w sprawie zobowiązania do leczenia odwykowego	21	15	25	33	26	29	16	12	14

Źródło: Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czechowicach-Dziedzicach

Regularna pomoc na rzecz rodzin doświadczających przemocy lub zagrożonych przemocą realizuje także Ośrodek Pomocy Społecznej w Czechowicach-Dziedzicach. Poza świadczeniem wsparcia finansowego, rodziny doświadczające lub zagrożone przemocą mogą też korzystać z pomocy w formie pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego oraz wsparcia asystenta rodziny. Pracownicy socjalni realizują także działania w postaci interwencji kryzysowej. Od roku 2018 r. Ośrodek świadczy także pomoc psychoterapeutyczną. Pomoc ta skierowana jest w szczególności dla rodzin niewydolnych wychowawczo z powodu problemów alkoholowych oraz problemu przemocy w rodzinie. Podejmowane przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny oraz psychoterapeutę działania mają charakter systematyczny. Diagnoza potrzeb w gminie Czechowice-Dziedzice wyraźnie wskazuje na konieczność włączania w system przeciwdziałania przemocy w rodzinie kolejnych specjalistów. Pracownicy Ośrodka podejmują zatem systematyczną współpracę z przedstawicielami placówek oświatowych, placówek ochrony zdrowia oraz kuratorskiej służby sądowej. Ośrodek podejmuje także działania mające na celu pozyskanie dodatkowych środków unijnych na poszerzenie oferty wsparcia, w tym dla osób zagrożonych lub uwikłanych w przemoc w rodzinie.

Tabela nr 9 Działania Ośrodka Pomocy Społecznej na rzecz rodzin zagrożonych oraz doświadczających przemocy

Rodzaj działania	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	18	39	37	29	28	33	28	41	40
Liczba rodzin objętych pracą socjalną	412	416	539	445	507	466	255	430	357
W tym wyłącznie pracą socjalną	141	174	243	213	213	202	149	357	174
Liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym	67	96	98	63	83	52	53	106	66
Liczba rodzin objętych wsparciem finansowym z powodu przemocy	37	43	40	27	21	14	9	4	4
Liczba dzieci korzystających z pomocy placówki wsparcia dziennego	39	38	40	39	41	35	33	47	35

Źródło: dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Czechowicach-Dziedzicach

Instytucjami na terenie gminy Czechowice-Dziedzice, podejmującymi bezpośrednio działania na rzecz pomocy rodzinom zagrożonym przemocą w rodzinie oraz doświadczającym przemocy pozostaje także Komisariat Policji.

Tabela nr 10 Działalność Komisariatu Policji w związku z przeciwdziałaniem przemocy

Podejmowane działania	2015-czerwiec 2020
Liczba interwencji domowych w związku z przemocą w rodzinie	4 275
Liczba osób zatrzymanych w związku ze stosowaniem przemocy w rodzinie	39
Liczba prowadzących postępowań z art. 207 KK	223
Liczba odmów wszczęcia postępowań karnych, za przestępstwo z art. 207 KK	61
Liczba postępowań umorzonych	58
Liczba dzieci zabezpieczonych w związku z podejrzeniem przemocy	23

Źródło: dane Komisariatu Policji w Czechowicach-Dziedzicach

Działalność na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie wobec osób zamieszkujących na terenie gminy Czechowice-Dziedzice realizuje także Prokuratura Rejonowa. Jedną z form pomocy osobom doświadczającym przemocy jest stosowanie środków zapobiegawczych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie w formie środków izolacyjnych w postaci tymczasowego aresztowania oraz środków nie izolacyjnych w postaci m.in. dozoru policyjnego, poręczenia majątkowego lub nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym)

Tabela nr 11 Działania Prokuratury Rejonowej w Pszczynie

Zastosowane środki zapobiegawcze	2012 – czerwiec 2020
Izolacyjne	10
Nieizolacyjnie	81

Źródło: dane Prokuratury Rejonowej w Pszczynie

Działania w zakresie pomocy rodzinom zagrożonym przemocą oraz doświadczającym przemocy realizuje także Sąd Rejonowy w Pszczynie oraz I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej.

Tabela nr 12 Działania Sądu Rejonowego w Pszczynie

Działania Sądu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	2012 – czerwiec 2020
Liczba wydanych nakazów opuszczenia lokalu dla sprawców przemocy	18
Liczba osób pozostających pod dozorem kuratora w związku ze skazaniem za przestępstwo przemocy	67
Liczba prowadzonych spraw opiekuńczych na skutek wydania orzeczeń co do władzy rodzicielskiej	212

Źródło: dane Sądu Rejonowego w Pszczynie

Skalę problemu przemocy w rodzinie w gminie Czechowice-Dziedzice obrazują opracowane statystyki. Przedstawione zestawienia pokazują, że przemoc w rodzinie na terenie gminy Czechowice-Dziedzice jest nadal problemem społecznym i w dalszym ciągu należy podejmować czynności prowadzące do jej przeciwdziałania oraz zmniejszenia skali tego zjawiska. Należy przypuszczać, że rzeczywista liczba osób i rodzin dotkniętych przemocą jest znacznie wyższa niż wskazują na to przywołane statystyki. Osoby doznające przemocy domowej często przez wiele lat ukrywają swoją sytuację, dlatego trudno jest określić dokładną skalę problemu przemocy.

Działania podejmowane na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie są intensywniejsze i coraz bardziej skuteczne. Należy wzmacniać te dotychczasowe oraz podejmować kolejne w odpowiedzi na zaobserwowane potrzeby w sferze przeciwdziałania przemocy w rodzinie tj. prowadzenie systemu informacji i edukacji w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, stałe doskonalenie zasobów kadrowych, wypracowanie i wprowadzenie procedur monitorowania przemocy w rodzinie oraz poszerzenie możliwych form pomocy dla osób doświadczających przemocy, w tym pomoc psychologiczna, terapeutyczna oraz udzielenie schronienia. Ponadto doskonalenie spójnego systemu współpracy i koordynacji pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin dotkniętych przemocą. Działania te powinny mieć charakter współpracy interdyscyplinarnej poszczególnych instytucji lokalnych, a efektem takiej współpracy będzie skuteczne zapobieganie, rozpoznawanie oraz przeciwdziałanie przemocy i jej skutkom.

Podejmowanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest możliwe dzięki zaangażowaniu się przedstawicieli lokalnych służb oraz w związku z podejmowaną współpracą z przedstawicielami instytucji znajdujących się poza terenem gminy. Jako zasoby gminy Czechowice-Dziedzice, należy wskazać:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Punkt Konsultacyjny
- Komisariat Policji
- Ośrodek Pomocy Społecznej
- w tym: Placówkę Wsparcia Dziennego, tj. Świetlicę dla dzieci i młodzieży „Zatoka”.
- Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Powiatową Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczna
- Miejski Ośrodek Terapii Uzależnień

Działania w zakresie pomocy rodzinom zagrożonym i doświadczającym przemocy podejmują także instytucje i organizacje takie jak:

- placówki oświatowe – szkoły, przedszkola
- placówki ochrony zdrowia
- Towarzystwo Charytatywne im. Ojca Pio
- Ośrodek Pomocy Dziecku i Rodzinie
- kościół i związki wyznaniowe
- Fundacja dla Dzieci Pokrzywdzonych Losowo
- Straż Miejska.

Wśród instytucji mieszczących się poza gminą Czechowice-Dziedzice, działających na rzecz mieszkańców naszej gminy dotkniętych przemocą, regularnie współpracujących z miejscowymi służbami pomocowymi należy wymienić:

- Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Bielsku-Białej

- Sąd Rejonowy w Pszczynie
- Prokuraturę Rejonową w Pszczynie
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Pszczynie
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku-Białej
- Ośrodek Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześstępstwem w Bielsku-Białej
- Ośrodek Leczenia Odwykowego w Bielsku-Białej.

IV Cele Programu

Celem głównym programu jest zwiększenie skuteczności i dostępności specjalistycznej pomocy i wsparcia w gminie Czechowice-Dziedzice na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel ten oparty jest na realizacji zadań gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szczególnie poprzez promowanie działań profilaktycznych, wspieranie osób doświadczających przemocy oraz pracy z osobami stosującymi przemoc, nad zmianą ich zachowań i postaw.

Cele szczegółowe i działania służące realizacji Programu

1. Diagnozowanie i monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Czechowice-Dziedzice.
2. Edukacja społeczna i promocja działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Udzielanie kompleksowego i specjalistycznego wsparcia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie
4. Rozwój międzyresortowej współpracy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Wyżej wymienione cele będą realizowane za pomocą działań o charakterze profilaktycznym i edukacyjnym, tj. promowanie zachowań alternatywnych wobec przemocy, upowszechnianie wiedzy na temat przemocy i jej negatywnych skutków, a przede wszystkim kształtowanie właściwych postaw i braku akceptacji przemocy. Jak również o charakterze pomocowym polegającym na specjalistycznym poradnictwie, działaniach korekcyjno-edukacyjnych oraz udzielanie informacji o miejscach i formach dostępnej pomocy. Natomiast działania wspierające będą odnosiły się do wsparcia merytorycznego i praktycznego służb pomocowych, aktywizowanie lokalnych instytucji i organizacji, współpraca i wymiana informacji. Założeniem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Czechowicach-Dziedzicach na lata 2021-2025, jest jego interdyscyplinarność. Program realizowany będzie przez wszystkie instytucje zobligowane ustawowo do podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania przemocy.

V Adresaci Programu

1. Rodziny i osoby dotknięte bezpośrednio przemocą w rodzinie
2. Rodziny i osoby zagrożone przemocą w rodzinie
3. Przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.
4. Osoby stosujące przemoc w rodzinie.

VI Realizatorzy Programu

Pomioty realizujące zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla mieszkańców gminy Czechowice-Dziedzice:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie,**
- Biuro ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom,**
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,**
- Punkt Konsultacyjny,**
- Ośrodek Pomocy Społecznej,**
- Policja,**
- Prokuratura Rejonowa,**
- Sąd Rejonowy,**
- Placówki Ochrony Zdrowia,**

- Miejski Ośrodek Terapii Uzależnień,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Placówki Oświaty,
- Placówka Wsparcia Dziennego dla dzieci i młodzieży (Świetlica Zatoka),
- Organizacje pozarządowe,

VII Monitoring i ewaluacja Programu

Podmiotem odpowiedzialnym za monitoring i ewaluację programu będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Czechowicach-Dziedzicach we współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Monitoring Programu umożliwi analizę w realizacji podejmowanych działań oraz pozwoli na ocenę ich skuteczności. Zebrane informacje umożliwią szersze rozeznanie potrzeb jednocześnie wskazując kierunek na rozwijanie programów w przyszłości. Monitoring odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość jego realizatorów. Podstawowe cele ewaluacji to:

1. udoskonalanie podejmowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy
2. informacja o efektach wdrażania Programu oraz uzyskanie odpowiedzi na pytania związane z jego realizacją
3. pogłębienie odpowiedzialności za wdrażanie Programu wśród wszystkich zainteresowanych jego funkcjonowaniem i efektami.

Załącznik:

Harmonogram działań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Czechowicach-Dziedzicach na lata 2021-2025.

Harmonogram Działań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Czechowicach-Dziedzicach w latach 2021-2025

Lp.	Działanie	Zadanie	Termin realizacji	Źródło finansowania	Realizator
1.	Diagnozowanie i monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Czechowice-Dziedzice.	1.1. Zbieranie i uaktualnianie danych statystycznych dotyczących problemu przemocy w rodzinie, zgodnie z wytycznymi resortowymi	Na bieżąco	Budżet gminy	OPS, Urząd Miejski – biuro PPU, GKRPA Zespół Interdyscyplinarny placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, Komisariat Policji Kuratorzy sądowi
		1.2. Zbieranie i uaktualnianie danych statystycznych dotyczących zasobów środowiska lokalnego oraz potrzeb szkoleniowych w obszarze przeciwdziałania przemocy.	Na bieżąco	Budżet gminy	OPS, Urząd Miejski – biuro PPU GKRPA Zespół Interdyscyplinarny placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, Komisariat Policji Kuratorzy sądowi
		1.3. Gromadzenie informacji dotyczących rozmiarów problemu przemocy oraz skuteczności służb w zakresie udzielanej pomocy na rzecz przeciwdziałania przemocy.	Na bieżąco	Budżet gminy	OPS, Urząd Miejski – biuro PPU GKRPA Zespół Interdyscyplinarny placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, Komisariat Policji Kuratorzy sądowi
2.	Edukacja społeczna i promocja działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2.1. Prowadzenie kampanii społecznych oraz informacyjno-edukacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy.	Na bieżąco	Budżet gminy	OPS, Urząd Miejski – biuro PPU GKRPA Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe
		2.2. Rozpowszechnianie i dostarczanie osobom zagrożonym i doświadczającym przemocy materiałów informacyjnych, dotyczących problemu przemocy oraz możliwości jej przeciwdziałania (lokalnej oferty wsparcia)	Na bieżąco	Budżet gminy	OPS, Urząd Miejski – biuro PPU GKRPA Zespół Interdyscyplinarny placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, Komisariat Policji Kuratorzy sądowi POIK, PCPR, PPPP, MOTU
		2.3. Opracowanie i			Urząd Miejski – biuro PPU, GKRPA

		realizacja programów profilaktycznych oraz zajęć edukacyjnych dotyczących problemu przemocy, adresowanych do różnych grup społecznych.	Na bieżąco	Budżet gminy	Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, PPPP,
		2.4. Nawiązywanie i współpracy z mediami w zakresie propagowania zachowań „bez przemocy” oraz akceptowanych zachowań społecznych.	Na bieżąco	Budżet gminy	OPS, Urząd Miejski – biuro PPU GKRPA Zespół Interdyscyplinarny
3.	Udzielanie kompleksowego i specjalistycznego wsparcia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie	3.1. Inicjowanie i podejmowanie działań ustawowych oraz interwencji w środowiskach zagrożonych przemocą oraz doświadczających przemocy w rodzinie	Na bieżąco	Budżet gminy	Zespół Interdyscyplinarny OPS, Komisariat Policji, GKRPA, placówki oświatowe placówki ochrony zdrowia kuratorzy sądowi
		3.2. Realizacja procedury „Niebieskie karty” i udział w pracach Zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych przez powołanych przedstawicieli instytucji,	Na bieżąco	Budżet gminy	Zespół Interdyscyplinarny OPS, Komisariat Policji, GKRPA, placówki oświatowe placówki ochrony zdrowia kuratorzy sądowi
		3.3. Zapewnienie osobom zagrożonym przemocą oraz doświadczającym przemocy bezpłatnego dostępu do pomocy medycznej, psychologicznej, prawnej, terapeutycznej, socjalnej (np. Punkt Konsultacyjny, mieszkanie chronione, POIK)	Na bieżąco	Budżet gminy	OPS, Komisariat Policji, GKRPA, placówki oświatowe placówki ochrony zdrowia kuratorzy sądowi
4.	Rozwój międzyresortowej współpracy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	4.1. Systematyczne szkolenia przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin zagrożonych lub doświadczających przemocy w rodzinie.	Na bieżąco	Budżet gminy	Urząd Miejski– biuro PPU, GKRPA, OPS, Zespół Interdyscyplinarny Komisariat Policji, Kuratorzy sądowi, Placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
		4.2. Zapewnienie dostępu do superwizji /coachingu przedstawicielom grup zawodowych pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy	Na bieżąco	Budżet gminy	OPS, Zespół Interdyscyplinarny, Kuratorzy sądowi, Komisariat Policji, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia

		w rodzinie			
		4.3. Opracowanie i przyjęcie gminnej procedury podejmowania interwencji wobec dziecka doświadczającego przemocy w rodzinie.	2021-2022	Budżet gminy	Urząd Miejski – biuro PPU, GKRPA, Zespół interdyscyplinarny OPS, Kuratorzy sądowi, Komisariat Policji, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
		4.4. Opracowanie i realizacja gminnej procedury udzielania wsparcia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.	Na bieżąco	Budżet gminy	Urząd Miejski– biuro PPU, GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny OPS, Kuratorzy sądowi, Komisariat Policji, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia